

❑ **Калядная распродажа: «Падрасцеш — навучу варажыць на жаніх...»** 2-я стар.

❑ **Ксёндз Уладзімір Завальнюк любіць дзяцей, умее будаваць і дорыць жанчынам кветкі.** 2-я стар.

❑ **Рэчавая аблігацыя: хто і калі будзе плаціць?** 1-я—5-я стар.

❑ **Канфлікты: як пасварыліся Віктар Лядоўгаўч з Сяргеем Іванавічам.** 5-я стар.

БЕЛАРУСКИМ ГРАМАДЗЯНАМ, ЯКІЯ СВАТКУЮЦЬ КАЛЯДЫ 25 СНЕЖНЯ.

Паважаныя суайчыннікі! Шчыра вінушу вас з вялікім хрысціянскім сьвятам. Каляды — асаблівы час для кожнага з нас. У гэтыя дні чалавек ад штодзённай мітусні накіроўвае свой погляд да Бога, зьявляе свае думкі і ўчынкі з вялікімі хрысціянскімі каштоўнасцямі.

Для беларусі ніколі не былі характэрны рэлігійныя канфлікты. Калалі, праваслаўныя, пратэстанты — усе жылі ў міры і згодзе і працавалі поплеч. І сёння ў нас у краіне няма процістаяння вернікаў розных канфесій. Гэта вынік таго, што для пераважнай большасці беларускіх людзей вядучыя хрысціянскія каштоўнасці былі і застаюцца не проста словамі, а жыццёвымі прынцыпамі.

Наперадзе ўсё нас чакае вялікая і складаная работа па будаўніцтву новай дэмакратычнай і эканамічна працэсуючай Беларусі. Вырасціць гэтыя задачы мы можам толькі сумеснымі намаганнямі ўсіх беларускіх грамадзян, незалежна ад веравызнання.

Вінушычы вам з Калядамі, выказваю ўпэўненасць, што дух гэтых дзён, прасякнутых любоўю і мудрасцю, ніколі не пакіне вашыя сэрцы.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА. УЖО Ё БЛІЖЭЙШЫ ЧАС ВАРТА ЧАКАЦЬ ПАВЫШЭННЯ ТАРЫФАУ НА ЦЕПЛА-І ЭЛЕКТРАЭНЕРГІЮ

Міністр паліва і энергетыкі Беларусі Вялікі Герасімаў падвёў некаторыя вынікі работы паліўна-энергетычнай галіны ў 1996 годзе. Выступаючы 20 снежня на прас-канферэнцыі, прымеркаванай да Дня энергетыкі, В. Герасімаў адзначыў, што «адыходзячы год быў для галіны даволі цэпкім, але, адначасова, паспяховым». Так, па словах міністра, пры агульным зніжэнні расходаў паліва на вытворчасць энергааснабчальных электраэнергіі за 11 месяцаў гэтага года, у параўнанні з аналагічнымі дадзенымі 1995 года, павялічылася на 0,5 працэнта, спажыванне цэплавой энергіі — на 6,2 працэнта. Адышлося гэта, у першую чаргу, з-за ўвядзення рэжыму жорсткай эканамічнай спажывання энергаснабчальнага, В. Герасімаў нагадаў, што на працягу

ВЫЗНАЧАНЫ ПАРАДАК ДНЯ ПАЗАЧАРГОВАЙ СЕСІІ

Як вядома, дэлегаты Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь прынялі рашэнне аб правядзенні пазачарговага другога сесіі пасля калядных святаў, 9 студзеня.

Адным з асноўных пытанняў парадаку дня сесіі будзе праява закона «Аб дзяржаўным бюджэце Рэспублікі Беларусь на 1997 год», які ўпершыню абмяжованы ў камісіях. Дэлегаты таксама трэба зацвердзіць справядліва аб вызначанні рэспубліканскага бюджэту на 1995 год.

У пераходны перыяд, над якім будзе прывешана парламентарнае, фінальнае, у прыватнасці, наступнае: «Аб упэўненасці на пра-

важ чалавека». «Аб мерах барацьбы з арганізаванай злачыннасцю і карупцыяй», «Аб статусе дэлегатаў Вярхоўнага Савета 13-га склікання, якія не ўвайшлі ў састав Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь», «Аб радыяцыйнай бяспецы» і іншым.

На пазачарговай сесіі дэлегаты ніжняй палаты плануюць правесці абмеркаванне праектаў Падатковага і Лёснага кодэксаў Рэспублікі Беларусь, ратыфікацыі шэрагу міжнародных дагавораў, разглядаць кадравыя пытанні.

Ларыса КЛЮЧНИКАВА, БЕЛТА.

Аляксандр ЛУКАШЭНКА: «МАДЭЛЬ МІЖНАРОДНАЙ БЯСПЕКІ, ЗАСНАВАНАЯ НА НАТО, ПРЫВЯДЗЕ ДА РАСКОЛУ ЕўРОПЫ»

«Новы падзел Еўропы ў выніку пашырэння НАТО нанесе Беларусі большы ўрон, чым любой іншай краіне, паколькі лінія падзелу прыйдзе ўздоўж беларускіх граніц». Такую думку выказаў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка ў інтэрв'ю газетзе «Вашынгтон пост», якое было апублікавана ў нядзельным нумары папулярнага амерыканскага выдання. Адыказваючы на пытанні газеты ў лісьмовым выглядзе, ён падкрэсліў, што ў нашай рэспубліцы сур'ёзна занепакоены магчымае куткай эканомікі НАТО ва ўсходнім напрамку.

«Мадэль міжнароднай бяспекі, заснаваная на НАТО, прывядзе да расколу Еўропы на дзве нераўназначныя групы, — заявіў кіраўнік дзяржавы. — Сістэма бяспекі, заснаваная на падпарадкаванні адной групы краін другой, альянсу дзяржаў, не можа быць жыццяздольнай і існаваць на працягу доўгага часу».

У інтэрв'ю газетзе Аляксандр Лукашэнка чарговы раз паўтараў гутарку з Рэспублікі ў далейшым супрацоўніцтва з НАТО ў рамках праграмы «Партнэрства дзеяў міру». Разам з тым ён лічыць неабходнай пазіцыю тых, хто разглядае альянс у якасці стрыжня еўрапейскай бяспекі.

Адыказваючы перспектыву развіцця беларуска-расійскіх адносін, Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што наша рэспубліка зацікаўлена ў дружэбных сувязях з вядомымі дзяржавамі, аднак не мае намеру дабівацца гэтага цаной пашырэння ўзаемаадносін з Расіяй. «Народы Беларусі і Расіі заўсёды імкнуліся да таго, каб жыць разам, і ўзаемнае збліжэнне адпавядае інтарэсам абедзвюх краін», — падкрэсліў кіраўнік беларускай дзяржавы.

БУДАЎНІЦТВА ПЕРШАЙ АТАМНАЙ ЭЛЕКТРАСТАНЦЫ Ё БЕЛАРУСІ МЯРКУЕЦА РАСПАЧАЦЬ ЯШЧЭ Ё ЦЯПЕРАШНІМ СТАГОДДЗІ

Як вядома, планы па будаўніцтву ў Беларусі атамнай станцыі ўзніклі даўно. Яшчэ ў 1988 годзе ў раёне Рудзенска павіна была ўвайшлі ў строй АТЭЦ, але ў мінулыя 3-4 гады трагедыя ў Чарнобылі, будоўля была замарожана. З нядоўга часоў праграма развіцця атамнай энергетыкі ў Беларусі атрымала новы імпульс. Як адзначыў мі-

ністр паліва і энергетыкі Вялікі Герасімаў, ужо абсцудавана 70 рэнаві рэспублікі з мэтай вызначэння месца пад узвядзенне АЭС. З іх, у пункце погляду бяспекі і патрабаванняў МАГАТЭ, выбраны толькі тры, што знаходзяцца ў Дубровенскім, Быхаўскім і Шклоўскім раёнах. У якім з іх пачнецца будаўніцтва першай атамнай станцыі,

пакуль невядома. Але ўжо ўпершыню кошт падобнага праекта — амаль што 3,5—4 мільярды долараў. Па словах В. Герасімава, «грамадства чарнобыльскім стрэсам трэба пераадолець». Міністр таксама адзначыў, што ў ахвяжэнне гэтага праекта ўрад разлічвае на падтрымку і крэдыты буйных банкаў і фірм.

Аляксей АРШКА, БЕЛТА.

БЕЛАРУСКИ ФОНД СОРАСА

мае гонар і пшчасце

павіншаваць

з Новым Годам і Калядамі

Вас асабіста

нават калі Вы не ўваходзіце ў лік некалькіх тысячатраў грамадзян Беларусі, якія ўдзельнічалі ў 62 конкурсах, праведзеных Фондам ў адыходзячым годзе

нават калі Вы не сталі адным з больш чым 2000 пераможцаў гэтых конкурсаў і не атрымалі падтрымку для рэалізацыі сваіх адукацыйных і навуковых, медыцынскіх і эканамічных, мастацкіх і культурных, эканамічных і грамадзянскіх праектаў

нават калі Вашы стасункі з нашай рэспубліканскай грамадскай арганізацыяй — яшчэ наперадзе

Жадаем Вам не губляць веру ў высокае прызначэнне дабрачыннасці і адначасова спадзявацца перш за ўсё на сябе — як на галоўную каштоўнасць гэтага свету.

У 1997-м, як і ў мінулыя чатыры гады, Беларускі Фонд Сораса будзе з Вамі

БЕЛАРУСКИЯ ЧЭКІСТЫ ЗАСЛУЖЫЛІ ПРАВА НА СВАЁ СВАТА

Прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка 20 снежня прыняў удзел ва ўрачыстым сходзе, прысвечаным 79-й гадавіне стварэння ВЧК. Выступакчы перад беларускімі чэкістамі, кіраўнік дзяржавы павінаваў іх з новым сьвятам у нашым календары — Днём супрацоўніка арганізацыі дзяржаўнай бяспекі, які штогод будзе адзначацца 20 снежня.

Прэзідэнт выказаў цэпленыя словы падзякі ў адрас тых, хто звязваў сваё жыццё з забеспячэннем бяспекі краіны. Ён адзначыў, што аўтарытэт арганізацыі дзяржаўнай бяспекі, выніковае іх работы ў многім залежае не толькі ад цяперашняга саставу супрацоўнікаў, але і ад узроставага складу і адукацыйнага ўзроўня. Паводле слоў Аляксандра Лукашэнка, у свой час на хвалі ачышчэння і шыльвання выніла якаясьці несправядлівая абвінавачанне ў адрас людзей, якія забеспячалі бяспеку дзяржавы. Аднак палітыкі, сільныя рэбчы аднабавковы ашукі, пралічыліся. Беларускі народ аказаўся намінага мудраўшым за іх у адносінах да свайго мінулага, здольнага захаваць трымацца маральных устоў. Навялікая мудрасць у тым і заключаецца, каб атрымліваць з гісторыі неабходны ўрок, падкрэсліў Прэзідэнт.

Роўна год таму ў гэтай жа зале Аляксандр Лукашэнка прадставіў новага старшыню КДБ Уладзіміра Мацкевіча. «Я, відаць, не памыліўся ў выбары, і думаю, што вы маеце падтрымліваць, — сказаў кіраўнік дзяржавы. — Цэнтральны апарат камітэта і яго абласныя ўпадзелы сталі працаваць лепш. Удалося захаваць кадры, а таксама залучыць нядарнаку аснову на перспектыву. Павышэнне аўтарытэту КДБ рэспублікі ў вачах нашага народа і ў вачах нашых суседзяў і апазіцыі, што вельмі важна».

Разам з тым, лічыць Прэзідэнт, Камітэт дзяржаўнай бяспекі павінен быць палітычна нейтральным, а яго арганізацыйны апарат павінен быць нейтральным. Удалося захаваць кадры, а таксама залучыць нядарнаку аснову на перспектыву. Павышэнне аўтарытэту КДБ рэспублікі ў вачах нашага народа і ў вачах нашых суседзяў і апазіцыі, што вельмі важна».

Разам з тым, лічыць Прэзідэнт, Камітэт дзяржаўнай бяспекі павінен быць палітычна нейтральным, а яго арганізацыйны апарат павінен быць нейтральным. Удалося захаваць кадры, а таксама залучыць нядарнаку аснову на перспектыву. Павышэнне аўтарытэту КДБ рэспублікі ў вачах нашага народа і ў вачах нашых суседзяў і апазіцыі, што вельмі важна».

Ларыса ЛАЗАР, Марыя МАЛІНОВСКАЯ, БЕЛТА.

Покліч

бязьмежнай

Любові

Засьвіжыў храм Вышніга... Узрудаем з тымі, хто радуецца. Забыўшы марноты жыццёвыя, падыйдем бліжэй да Святых. Покліч бязьмежнай Любові нам веру ажывіць.

Са Святатам Божатам Нараджэння!

Dainova

НАДЗЭННАЕ

СУЧАСНАЯ ШКОЛА: У БУДУЧЫ ГОД СА СТАРЫМІ ЦЯЖКАСЦЯМІ?

СТРАТНАЯ ГАЛІНА? Адукацыя ў нашай дзяржаве паравянуе фінансавую падтрымку адукацыі і навуку пад агульнай назвай «Павышэнне сацыяльнага статусу і прафесійнага ўзроўню педагогічнага кадра». Дзе ў вуснах старшын галіновага прафсаюза Тамара Чобатава гучалі горкія словы аб рэальным становішчы беларускіх настаўнікаў. Школа ўвесь час надыбавіла маладых спецыялістаў: з 5,5 тысяч выпускнікоў інстытутаў, якія былі накіраваны на працу, толькі 68,2 працэнта пачалі працаваць па атрыманай спецыяльнасці. Асноўнымі стрымальнымі момантамі гэтага працэсу з'яўляюцца, безумоўна, нізкая зарплата пільта і адсутнасць перспектывы ў атрыманні жылля. У школе зараз працуе ў асноўным асобы сярэдняга ўзросту: павялічылася доля настаўнікаў-пенсіянераў. Пакуль адукацыя трымаецца на энтузіязме, час якіх імкліва адыходзіць у мінулае. Пра тым расказаў спрыт хутка ў школе будзе адыходзіць велькі дэфіцыт педагогаў. Даручы, ужо зараз існуе пільта колькасць незапоўненых вакансій.

РЕФОРМА Паколькі навука і адукацыя ключавыя фактары школьнай рэформы, ён павінен быць зацверджаны ў справядлівай творчай працы. Ва ўсёх перагаворах і неадплатнае такое ўпэўненне даволі праблематычным. Да таго ж, як значны міністр аду-

кацыі і навукі Васіль Стражаў у сваім выступленні на пленуме галіновага прафсаюза, «дасягнуты тэхнічны і параметры, якія неабходны для ўпэўнення нашымі навукамі». На 13 снежня гэтага года запавянае па вышале заробатнай пільта настаўнікам складала 10 мільярдаў рублёў. Акрамя таго, заставацца велькі доўг галіны ў памеры 300 мільярдаў рублёў за камунальныя паслугі...

31 СТУДЗЕНЯ 1997 ГОДА... ... сярэдняя заробатная пільта настаўнікаў, якія працуюць на стаўку з улікам усіх прэмій, іншых выплат, складае для тых, хто не мае катэгорыі, — 1.165.000 рублёў, тых, хто мае II катэгорыю, — 1.234.000, I — 1.310.000 і вышэйшую — 1.379.000. Да аб'ектыўнага працэсу павелічэння колькасці вакансій у школе далучыцца змяншэнне ... адукацыі ў верасні 1997 года плануецца невялікі рост колькасці пераходзілаў — 155 тысяч (супраць мінулага года 153). Але ўжо ў 2006 годзе, у адпаведнасці з разлікамі, ён прыйдзе ў школу толькі 68 тысяч. Дзімаграфічны працэс у дзяржаве велькі не спрыяе радасным перспектывам: у Мінску ўжо праз чатыры гады да парты сядзе на 11 тысяч першакласнікаў менш, чым зараз (15 тысяч супраць сённяшніх 26).

У 1997 годзе будзе прыняты, як значны Васіль Стражаў, работа над распрацоўкай новых пра-

грам. Пільтаўка, пра ўвядзенне якой увесь час ідзе гаворка, у гэтым навуковым годзе ўкарытае не будзе. Магчыма, з 1 верасня пачнецца «апрацацыя новых вучэбных планаў» (словы міністра. — М. Л.). У сувязі з прынятым нагадненнем пільтаў Міністэрствам адукацыі і навуцы і галіновым прафсаюзам у настаўнікаў з'яўляецца шэраг магчымасцей: павышэнне ўзроўню атлаты працы, арганізацыя належнага адпачынку, гарантыі занятасці...

Карацей кажучы, ёсць праблемы, намечаны шляхі іх вырашэння. Але велькі хочацца, каб усё спрэчкі і запэўненні не засталіся без шанцаў на ажыццяўленне.

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

КУПИМ ОПТОМ:

Масло сливочное, тушенку говяжью в стеклянных банках, говяжье молоко, майонез, крупку гречневую.

ТЕЛ./ФАКС: 268-41-07.

Обращайтесь в

Копировальная техника

ИКОМ mita Canon

Расходные материалы, любые запчасти

Ремонт любой сложности

Заправка картриджа

Пишущие машинки, ламинаторы

Офисное переплетное оборудование

Телефаксы, радиотелефоны

Телевизоры, видео, аудио, СВЧ-печи

Пизкие цены!

Тел. (017) 228-68-54, 228-68-82.

Антаніна ХАТЭНКА

У пільнай прасторы памяці, у чыстым часе чакання напэўнае наш новае — дзень доўга дарожы, з дзіўна дэдава і дзе дзяржаўна ўдзяка ў доверы, з дзяржаўна дэдаў надзею нябеснай нывы.

На белым барэзе абгладзілі зямлі, зоры і зерня ў зіме заснулая змора абудзіцца зноў, узнесеным у свет сьвітальнага сьвята. Са стын соннае стане сьвятла стольнае станішча... Пяром пераходзіць-птахі пільна пільна пільна — пільна пільна і пільна.

Значы над небам і нетраю, з вялікай вольнае вечнасці каляднае кола коціца — ззязда — ззязда ззязда, паўстанка падполля пудкага. Сылце ў самоту сонную свечка ззязда стона. Высвечвае вочы і вочны мудрасць мужна Міры...

Пальце пачынае палетак думкі і дарнае думкі. Вышюць вагнін вядуным вяржэбаў віры — у тыр. Па белых баронных будучынь балюча брыць ззяздона.

Зямлі зімова ззязда. Нязначны нябёсаў неруш. Сонца стрывожным сэрцам б'еца ў блакіт бясконы. Слэды ззязда сярца, стале ўсходна Сонца. П'е пераменнасць прадка, пільна п'е пільна.

Радна радзімнага рудасю і радасю Рады родавай жарчыства жыта жыцця, каб колу круціцца коная, калышучы ў Космас калывы Пршысяця, Пршысяця і Помніцы...

УКАЗ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 562

Аб назначэнні П. П. Пракаповіча першым намеснікам прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь Назначыць Пракаповіча Пятра Пятровіча першым намеснікам прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь, вызваліўшы яго ад пільтаўкі кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА. 23 снежня 1996 г., г. Мінск.

ПЭТР ПРАКАПОВІЧ — ПЕРШЫ НАМЕСНІК ПРЭМ'ЕР-МІНІСТРА

Як паведамілі БЕЛТА з праэ-службы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь А. Лукашэнка першым намеснікам прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь назначаны Пётр Пятровіч Пракаповіч.

П. П. Пракаповіч нарадзіўся ў 1942 годзе ў Пружанскім раёне Брэсцкай вобласці. Па нацыянальнасці — беларус. Адукацыя — вышэйшая, па спецыяльнасці — інжынер-будаўнік.

Працоўную дзейнасць П. П. Пракаповіч пачаў у 1960 годзе. Прайшоў шлях ад мурара да генеральнага дырэктара буйнэша будаўнічага аб'яднання.

З сакавіка 1996 года ён працаваў намеснікам кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па эканамічных пытаннях.

Працоўную дзейнасць П. П. Пракаповіч адышоў з пільтаўкі з грамадскай. Навядзенае выбіраўся дэлегатом мінерных Савятаў. У 1990—1995 гг. быў дэлегатом Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, вылучаны ў склад Савета рэспублікі Нацыянальнага сходу ад Брэсцкай вобласці.

П. П. Пракаповіч апублікаваў шэраг навуковых артыкулаў, з'яўляўся членам-карэспандэнтам Беларускай інжынернай акадэміі. За споспек у працоўнай і грамадскай дзейнасці ён ўзнагароджаны ордэнамі і медалямі. З'яўляецца заслужаным будаўніком БССР.

Ва ўрадзе П. П. Пракаповіч будзе адыказваць за вырашэнне эканамічных праблем, звязаных з разлікай праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны да 2000 года.

БЕЛТА.

Паважаныя акцыянеры адкрытага страхавога таварыства «БАГАЧА»!

Прыміце нашу падзяку за Ваш уклад ва ўмацаванне таварыства. Жадаем моцнага здароўя, аптымізму, упэўненасці ў будучыні. Дабрабыту Вам і Вашым сем'ям!

Шчаслівых Каляд! З Новым 1997 годам!

Праўленне і Дырэкцыя ААСТ «Багач»

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

НАВУКА САЦЫЯЛЬНАГА ПАРТНЕРСТВА

На пасаджэнні Нацыянальнага савета было падпісана Генеральнае пагадненне паміж урадам, рэспубліканскім аб'яднаным наймальнікам і прафсаюзам. У дакументах былі вызначаны асноўныя напрамкі сацыяльна-эканамічнага развіцця нашай краіны на 1997 год. У працэсе падрыхтоўкі практычна пагадненні былі створаны рабочыя групы і пагадзальныя камісіі, якія правялі тры пасаджэнні.

Спачатку ў тэксце было змяшчана агульнае характары, аднак у выніку цвёрдай пазіцыі прадстаўнікоў Федэрацыі прафсаюзаў іх удалося значна канкрэтызаваць. Да таго ж і ў працэсе падпісання разгаворыла спрэчка вакол асноўных пятаў дакумента. Аднак у параўнанні з мінулымі годамі пагадненнем сёлета з'явіліся значныя крокі наперад. Так, як паведаміў карэспандэнт «Звязды» загадчык сацыяльна-эканамічнага аддзела Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі Іван Гуркоў, ужо ў першым будзе запісана аб стварэнні ўмоў для стабілізацыі эканамічнага становішча ў рэспубліцы. Далей, калі ў напярэднім пагадненні планавалася не знізіць асноўныя плацэжы да ўзроўню 1995 года, то зараз дэкларавана жаданне ахвічываць меры, якія забяспечваюць прырост валавога ўнутранага прадукту не ніжэй чым на 20 працэнтаў. Таксама ўстаноўлена, што ўзровень сярэдняй зарплат у прамысловым сектары гаспадаркі не можа быць ніжэй, чым 115 працэнтаў мінімальнага спажывецкага бюджэту. Першапачаткова прафсаюзамі была вызначана лічба ў 130 працэнтаў, а ўрадам — у 108. На аднавілі ў

115 працэнтаў быў знойдзены кампраміс. Таксама наменчаны шэраг мерапрыемстваў па ажыццяўленню рэформы пенсійнага забеспячэння, у мерах па барацьбе з карупцыяй і цэнавой эканоміяй — распрацаваны механізм дэкларацыі даходаў насельніцтва.

Далей у пагадненні ўстаноўлены ўзровень беспрацоўя — 4,6 працэнта ад усяго працаздольнага насельніцтва (у мінулым годзе — 3 працэнта), аднак па прагнозах рост чакаецца да 5 працэнтаў і вышэй. Прадугледжана фінансаванне прамысловых выдаткаў работнікаў бюджэтных сфераў у межах 10 працэнтаў ад фонду аплаты працы. Прапанавана пашыраць практыку паянення інашародніх студэнтаў у інтэрнаце незалежна ад таго, якому ведамству ты належаш. Выпускнікам дзяржаўнага ВНУ гарантувана першае працоўнае месца.

Такім чынам, механізм сацыяльнага партнёрства вырабаву чарговы дакумент, што з'яўляецца не густой фармальнасцю (якім былі раней тыя ж калектывныя дагаворы), а сапрады кіруючым да дзялення.

Мікалай ЛІТВАНАЎ.

3 ПАЧАТКУ ГЭТАГА ГОДА БЕЛАРУСЬ АПЛАЦІЛА ТОЛЬКІ 66 ПРАЦЭНТАЎ ПАСТАВАК РАСІЙСКАГА ГАЗУ

У сувязі з паступіўшай на мінулым тыдні тэлеграмай РАТ «Газпром», якое паведаміла кіраўніцтву Беларусі аб магчымым скарачэнні паставак прыроднага газу на 50 працэнтаў, Кабінет Міністраў быў вымушаны ў тэрміновым парадку адшукаць 10 мільярд даўляў у лік пагажэння бегучай запавяжэння за пастаўкі. Паводле даных Міністэрства энергетыкі, за пачаткі года Беларусь аплаціла толькі 66 працэнтаў паставак газу.

Па словах прадстаўнікоў Міністэрства, падобная сітуацыя склалася з-за вялікай колькасці ўнутраных даўжнікоў, агульнае доўг якіх за энерганоснасць на пачатак снежня склаў 4,4 трыльёна рублёў. Найбуйнейшымі даўжнікамі сёння з'яўляюцца прадпрыемствы і арганізацыі Міністэрства прамысловасці (1 трыльён 220 мільярд рублёў), аграпрамысловага комплексу (больш як 1 трыльён), жыллёва-камунальнага гаспадаркі (560 мільярд рублёў), Міністэрства аховы здароўя (42 мільярды). Колькі лепш, чым у астатніх, справы з рэалізацыяй пастаўкі ў транспартніку і прадпрыемстваў канцэрна «Белнефром».

Нягледзячы на цяжкую сітуацыю з аплатай даўгоў, урад плануе ў 1997 годзе павялічыць экспарт расійскай нафты, газу і электраэнергіі. Згодна з інфармацыяй, прадстаўленай Міністэрствам энергетыкі, у наступным годзе плануецца экспартваць з Расіі 16,6 млрд. кубаметраў прыроднага газу, 11 млн. тон нафты і 5 млрд. кілават/гадзін электраэнергіі. Павелічэнне экспарту энерганоснасці звязана, па словах прадстаўнікоў Міністэрства энергетыкі і паліва, з запланаваным на 1997 год ростам валавога ўнутранага прадукту мінімум на 3 працэнта.

Аляксей АРЭШКА, БелаПАН.

ЮНЫЯ БЕЛАРУСІЯ ІНТЭЛЕКТУАЛЫ АДПАЧЫНУЦЬ У «ЗУБРАНЯЦІ»

Падведзены вынікі рэспубліканскага конкурсу для вучняў старэйшых класаў «Інтэлект».

Конкурс быў з'яўлены Беларускай асацыяцыяй моладзі і праходзіў у тры туры. Пятніцы ўсё трох тураў друкаваліся на старонках газеты «Зорка». Больш за сотню юных інтэлектуалаў адгукнуліся і далі свае варыянты адказаў. Пятніцы былі дэталі разнастайныя і цікавыя нават для дасведчаных.

Каб адказаць на іх, трэба было добра ведаць гісторыю, літаратуру, быццё эрудытаў, і ў гэтых галінах навуку. Журэ адбавіла 20 прашу, і ў агульным былі ўзнагароджаны пудыўкамі ў пінкерскі лагэр «Зубраня», куды яны павядуць на першую змену 1997 года.

Сяргей ПРОТАС.

75 ГАДОЎ ВЫШЭЙШАЙ ЭКАНАМІЧНАЙ АДКАКІ БЕЛАРУСІ

БДЗУ: ад палітычнай эканоміі да эканамічнай тэорыі

У адным са сваіх інтэр'ю рэктар Беларускага дзяржаўнага эканамічнага ўніверсітэта (БДЗУ) прафесар Раман Карэвскі гаворыў: першымі агульнымі самадзейнасцю планавай сістэмы эканамісты, якія вышлі ў 1921 годзе, былі ў агульным іх агульнасцю іх агульнасцю. Праўда, пры гэтым можна было б зазначыць і наступнае: там не мелі, планавая сістэма паспела існаваць больш за 75 гадоў. Але гэта хутчэй не ён, а будаўніцтва эканамістаў. Прагноры, бо і сёння эканамістаў няма было тако, што верылі ў чысцю класавую тэорыю або без асаблівых разважанняў проста абслугоўвалі палітычную аліту, палітычнаму апарату, класавыя вучэнне ў цэлым, якое не дэвалюірава ніякі адхіленні.

Вышэйшай эканамічнай адукацыі Беларусі споўнілася 75 гадоў. Менавіта ў 1921 годзе, калі быў створаны БДЗУ (не блытаць з БДЗУ), а ў ім — факультэт грамадзянскай навуцы, і быў пакладзены пачатак падрыхтоўцы спецыялістаў эканамічнага профілю і развіццю эканамічнай навуцы ў рэспубліцы. З 1921 года гэты даўжэньнік на БДЗУ, які даўно ўжо (з 1933 года) з'яўляецца цэлым самастойнай вышэйшай навуковай установай (дарэчы, для многіх БДЗУ ў гэты год проста «нарэка»), адбыліся ўрачышчы, а ў заключэнне — праект канферэнцыі.

Сёння эканамічны ўніверсітэт — буйнейшая і адзіная комплексная вышэйшая навуковая ўстанова рэспублікі, якая ажыццяўляе падрыхтоўку спецыялістаў і навуковых кадраў разнапланаванага эканамічнага профілю для ўсіх падрыхтоўчых і арганізацый. На яго 7 факультэтаў па 11 спецыяльнасцяў і 14 спецыялізацыйных агульнасцяў кваліфікацыі і праходзіць перападрыхтоўку больш як п'ятсот тысяч спецыялістаў. На 35 кафедр працуе 621 выкладчык, у тым ліку 63 прафесары і 334 дацэнты. Увогуле за 75 гадоў падрыхтавана больш як 60 тысяч спецыялістаў.

Спецыяльныя эканамічныя навуковыя рэспублікі лічыцца прэстыжным, у «нарэка» заўважылі (іх, ва ўсім рэ, асабліва дэзінформі) — адна з самых даўжэньных «нарэка» аб'ектаў. Яны праблемы турбуюць калектыву галоўнага эканамічнага ўніверсітэта рэспублікі? Галоўная з праблем датычыцца хутэй на працы самаго навукавіна, а запатрабаванасці эканамі-

Іван БАРАНОЎСКІ.

Калядная распада з недалёкага мінулага

Наўрад ці гэта было звязана з нечым святочна-чароўным, але ўвечар перад Калядамі ў нашай асобе з'явіліся заўважылі пачуццё святла. Ці то правды не вытрымалі пад цяжарам снугу, ці то нейкі падбачаны электрык, баючыся неспадзяванкай на лініі сапсаваць сабе святла, паварочваў аднаму яму вядомы рубінік, але вечаарам перад Ражствам Хрыстовым мая маленькая вясёлая патавала ў гурбах айнавата-фіялетавага, з бліжэйшымі вобласцямі, снугу і таямнічай, не густой, а марозна-прозрачнай цэпры. Толькі віус над комінамі дым, а вокны ў хатах, які ў даўніну, сьвіталіся няяркім, але вельмі-вельмі ўтульным і цёплым святлом.

Таміс вечаарам маі запальвалася гэтай лямпе і ставіла яе на стол. Велікая куча з белай пачу, у чорным чаравае якой па-кашчанаю мякка мільці ўгугольчы, адалася ад такога ілюмінацыі яшчэ большай, ад кожнага руху полымя лямпы калыхалася, а на сценках разбігаліся спалы-цены, падобныя на нейкіх нягарабных казачных пачвар. Станавілася крыху вусціна, але раптам з улоўчых сакоўкава кошы і пачыналася бегаша за гэтымі існуючымі велікамі, халючымі як лямпамі і нечакана здзіўлена спыняючыся ад таго, што нічога не знала. А потым рыпалі ў снугах даверы і ў кучу разам з клубам марознай пачу заходзіў бачык — шлікі, думкі, у зашпалены шпальцы, з белым ад марозу брышам, падобны на добрае зімовае лесавік. Ён жартаўліва халюч мяне за ное халоднымі пельмімі і наўмысна грубым голасам пытаў: «А хто тут хоча кучу есці? Ёсці! Ёсці! Страх зніжы, і рабілася лёгка-радасна ад таго, што на вуліцы — мороз,

а ў цёмнаватой кучы — ціпла, што нешта там, у цёмным вільмі пачу, пачыналася дожджычкі і пачыналася лепшым святлом, што кошы гавяціца па палатнічым, зусім не страшным чым, што хутка будзем есці самую галоўную святую страву — кучу...»

Зноў рыпалі даверы, у снугах брагалі вяды, — гэта маі бабця, агледзеўшыся, вярталася з хва-бабця абавязкова неслы ў рука-х жмут самага лепшага мурожа сена, якое зімовым вечаарам асабіла адчуваўся паху ліпенскай снугай і гарышчым калас пад поўнымі вясем. Маі завалася калі стала, абравачы загалі кучу, яны прынесены з кучоў пачу стравы: селідзю — вясковы дзіка-зю, грыбную пачу, араваную на алеі і сухіх баравіш, каваную ка-пачу, зяліна-халюці салыны агу-ркі, спелыя, з адвосткай скуркай памідорчы, саленавата-саліка, за-пачуленыя алеймі і цыбуллі мары-наванымі алеймі... Яна раз-пораз рапавіла гатовыя ўжо стравы, ба-лючы абмільчылі: разам з кучоў іх пачыналася быць або сем, або два-націцца.

Калі, нарашчы, ужо было гатовы, бабця прыняла ў цёмным чаро-вае, адшукаваючы пачуныя шлікі, потым заўважыла іх у чорную ату пачу і вышпаліла неважкі зарымны гаршчок, які ставіла на спрэ-дзіну стала ў «іглад», зробленае з прынесенага сена. У гаршчок быў зварыны пачу, ачыны крупы, на які ў будні дзень і не глянуць бы. Але ў той вечаар бы ўрачышча называ-ваўся кучоў, і адалася, што няма ў све-це нічога больш смачнага, і кардэла хутчэй пачувацца гэту святую страву — кучу...»

Пасля вечаары бабця ішла на ха-ту, а мы з бабцямі, заставішыся на кучы, пачыналі варажы. Баба кла-ла на пачу скаменную паперу, па-дальвала яе, і пачула тае да-гара, расказвала гісторыі, звязаныя з варажохам, абядала: «Вось па-дасіш — навуку, які варажыць на жаніка...» Ад пачу заўважыла, толькі лёгка-чорны аброс, бабця падносіла талерку да лямпы: «Гля-дзі на снугу, Ленка...» І яе ўсе во-ны ўгледзелася ў вільмі ад кожнага агнячыка лямпы цень на святлай плышчы снугі. «Кажы, што там ба-чыш?» — бабця павольна варажыла талерку. А далейшая фантазія малю-е прыгожы замкі, імклівыя кошы, ні-колі імбачаныя птушкі. І раптам — нейкая вільміна шматлікая пачва-ра наоўваецца на мяне са снугі.

Нема лямпачка і закрываю твар ру-камі. «Ну чаго ты, дурная, спалыха-лася, — вільмі бабчына рука гла-дзіць па валасак...» Глянэ, нічога ўч-няма. На талерцы, замест даўняў абрысав — маленькая куча пачу. На святлай плышчы снугі — толькі мой уласны, спалыханы і наспра-жаны цень...»

Бабця талпа ў свой пачок, а я, нахнуўшы на плечы яе старую плі-шчу, на галаву — цыжкою цёплую кучу, усунуўшы ногі ў вільмі буркі з галёшым, выскокала на вуліцу, ста-рочыся не рыпчыся намералі кучы-кай і не бравічы вядрам у снугах. Не зварачаючы ўвагі на кучы іх: «Кучы, ўжо пачынаюцца!», бачыла па пратэ-пачу пачу гурбам вучэй — снугам пра-ежы — дарожа туды, дзе чуюся віль-мі галасы. Гэта старэйшая хлопца і даўнячы выходзілі «калядаваць».

Пастроіўшыся да кучы гэткай самай малечы, заставішы дыханне, наварала, як старэйшая «калядава-лі»: зносілі брамі, перавяжалі ва-роты, выносілі на дарогу дровы, па-дпіралі даверы. І на вяршыні дзіцячых ка-шадзівага шпачы была, калі ста-раішыя давалі перавяжы чыю-небудзь брамку. А калі з якой-не-будзь хаты выскокала дзяцка іх цык-ца з дубцом і сабакам — уціка-лі, гублячы галёшы і вільмі, так, што марознае пачуе займала дук, а потым, сцішышыся да-небудзь за дрыготы, накіравалі па раз'ошам і разгубленым праследавалі-лем, які, марна ўгледзеўшыся ў чю-рныя пачу, заўважыў хоць ка-небудзь са шкідзіва...»

Вяртаўся дарогу глухой ноччу і цычэнка, на пачушчы, кралася ў душы цычэнка хаты да калатліва падрыхтаванага маі лямпа.

Алена ЛЯЎКОВІЧ.

МОСАР

Глыбоцкі раён.

Анатоль КЛЯШЧУК.

Рэанімаатар людскіх душ, які любіць дзяцей, валодае прафесіяй будаўніка і дорыць жанчынам кветкі

Упершыню пачула пра Уладзіслава Завальнюка па радыё, калі слухала надзельна рэлігійныя перадачы «Голас душы» з касцёла Святых Сымона і Алены.

Потым убачыла яго на свае вочы, у касцёле. Высокі, у сутане, ака вельмі яму пасваля, з звычайным прыгожым голасам...

Такім нятэнім ён быў у касцёле... Стакойнім і разважлівым, звычайным чалавекам — калі мы гутарылі. У размове пана Уладзіслава было не пачуць...

— Пан Уладзіславе, па адзім бок ад Вас на сцяне вільмі фотаздымкі праваслаўнага мітрапаліта Філарэта, а па другі — кардынала Беларускага Казіміра Сяін-тана... — Усе мы хрысціян. Гэтыя фотаздымкі падкрэслівалі, што касцёл і царква — гэта аднае чалав.

Догіта мы мелі ўсе дабрыты ад Хрыста разам, але надышоў момант спэкулы і разладу, праз які і адбыва-ся разлад.

Прашлі ўжо амаль 9 стагоддзяў, і перад трымі тысячамі годамі мы агледзеся: ну як жа можна жыць па сусвету ў няважкім і зло-бё? Не раз бачыў гэты адзім кардынал, бачылі і ксяндзы — усе адносячыся з вільмі шанаваннем. І нішто з вярніку мне нічога не ска-зав. Навядорст, многі з іх прасіць у сваіх лістах: памаліцеся за нашага святара праваслаўнага, за нашых дзяцка... А трэцяга ліпеня, у гадзіну вывазлення Мінска, грэшыла буд-б сказаць: памаліцеся за ўсіх забі-тых католікаў. Што, толькі католікі ваявалі?

— Якая роля, на Вашу думку, аддзіліцца разам хрысціянства — католікаў і праваслаўнага царк-вы?

— Гэтая роля вельмі значная, ко-ротка не можна акрэсліць так — рэ-анімацыя душ народа.

— Я ведаю, што Вы задумалі рэстаўраваць касцёл... — Так. Дакладней, дзе касцёл.

Матэрыялы ўжо ўсе закуплены, і з ліпеня мы пачылі работу. Будзе зме-няцца ўся дакоўка, кошы будзе на-ноўную вопратку. Але ж у рэстаўра-цы касцёла я бачу абнаўленне не толькі духоўнага храма, але і храма культуры, адраджэння, храма спа-кою. Ужо зараз у Дольным касцёле мы маем залы, дзе праходзіць вы-става мастакоў, канцэрты дзяцей і моладзі. Да нас прыязджаюць вы-ступачыя вядомыя калектывы з Зака-ду. Маю і свой тэатр — тэатр «Зіч». Планую зрабіць арганічную музыку, културу, кабы, ступілі з часоў-мі. Касцёл, у звычайным, пачынае быць адзіным збудаваннем, каб усе, хто хо-дзі, маглі прыйсці і духоўна адпачы-нуць. Наш кошы адзіны дзень і туд. Людзі халю і ідуць: прыходзіць і старыя, і маладыя дзяцкі, прыхо-дзіць дзёцкі... Асабіла шмат студэ-нтаў перад экзаменам да нас пры-

— Я ведаю, што Вы задумалі рэстаўраваць касцёл... — Так. Дакладней, дзе касцёл.

Матэрыялы ўжо ўсе закуплены, і з ліпеня мы пачылі работу. Будзе зме-няцца ўся дакоўка, кошы будзе на-ноўную вопратку. Але ж у рэстаўра-цы касцёла я бачу абнаўленне не толькі духоўнага храма, але і храма культуры, адраджэння, храма спа-кою. Ужо зараз у Дольным касцёле мы маем залы, дзе праходзіць вы-става мастакоў, канцэрты дзяцей і моладзі. Да нас прыязджаюць вы-ступачыя вядомыя калектывы з Зака-ду. Маю і свой тэатр — тэатр «Зіч». Планую зрабіць арганічную музыку, културу, кабы, ступілі з часоў-мі. Касцёл, у звычайным, пачынае быць адзіным збудаваннем, каб усе, хто хо-дзі, маглі прыйсці і духоўна адпачы-нуць. Наш кошы адзіны дзень і туд. Людзі халю і ідуць: прыходзіць і старыя, і маладыя дзяцкі, прыхо-дзіць дзёцкі... Асабіла шмат студэ-нтаў перад экзаменам да нас пры-

— Я ведаю, што Вы задумалі рэстаўраваць касцёл... — Так. Дакладней, дзе касцёл.

Матэрыялы ўжо ўсе закуплены, і з ліпеня мы пачылі работу. Будзе зме-няцца ўся дакоўка, кошы будзе на-ноўную вопратку. Але ж у рэстаўра-цы касцёла я бачу абнаўленне не толькі духоўнага храма, але і храма культуры, адраджэння, храма спа-кою. Ужо зараз у Дольным касцёле мы маем залы, дзе праходзіць вы-става мастакоў, канцэрты дзяцей і моладзі. Да нас прыязджаюць вы-ступачыя вядомыя калектывы з Зака-ду. Маю і свой тэатр — тэатр «Зіч». Планую зрабіць арганічную музыку, културу, кабы, ступілі з часоў-мі. Касцёл, у звычайным, пачынае быць адзіным збудаваннем, каб усе, хто хо-дзі, маглі прыйсці і духоўна адпачы-нуць. Наш кошы адзіны дзень і туд. Людзі халю і ідуць: прыходзіць і старыя, і маладыя дзяцкі, прыхо-дзіць дзёцкі... Асабіла шмат студэ-нтаў перад экзаменам да нас пры-

— Я ведаю, што Вы задумалі рэстаўраваць касцёл... — Так. Дакладней, дзе касцёл.

Матэрыялы ўжо ўсе закуплены, і з ліпеня мы пачылі работу. Будзе зме-няцца ўся дакоўка, кошы будзе на-ноўную вопратку. Але ж у рэстаўра-цы касцёла я бачу абнаўленне не толькі духоўнага храма, але і храма культуры, адраджэння, храма спа-кою. Ужо зараз у Дольным касцёле мы маем залы, дзе праходзіць вы-става мастакоў, канцэрты дзяцей і моладзі. Да нас прыязджаюць вы-ступачыя вядомыя калектывы з Зака-ду. Маю і свой тэатр — тэатр «Зіч». Планую зрабіць арганічную музыку, културу, кабы, ступілі з часоў-мі. Касцёл, у звычайным, пачынае быць адзіным збудаваннем, каб усе, хто хо-дзі, маглі прыйсці і духоўна адпачы-нуць. Наш кошы адзіны дзень і туд. Людзі халю і ідуць: прыходзіць і старыя, і маладыя дзяцкі, прыхо-дзіць дзёцкі... Асабіла шмат студэ-нтаў перад экзаменам да нас пры-

— Я ведаю, што Вы задумалі рэстаўраваць касцёл... — Так. Дакладней, дзе касцёл.

Матэрыялы ўжо ўсе закуплены, і з ліпеня мы пачылі работу. Будзе зме-няцца ўся дакоўка, кошы будзе на-ноўную вопратку. Але ж у рэстаўра-цы касцёла я бачу абнаўленне не толькі духоўнага храма, але і храма культуры, адраджэння, храма спа-кою. Ужо зараз у Дольным касцёле мы маем залы, дзе праходзіць вы-става мастакоў, канцэрты дзяцей і моладзі. Да нас прыязджаюць вы-ступачыя вядомыя калектывы з Зака-ду. Маю і свой тэатр — тэатр «Зіч». Планую зрабіць арганічную музыку, културу, кабы, ступілі з часоў-мі. Касцёл, у звычайным, пачынае быць адзіным збудаваннем, каб усе, хто хо-дзі, маглі прыйсці і духоўна адпачы-нуць. Наш кошы адзіны дзень і туд. Людзі халю і ідуць: прыходзіць і старыя, і маладыя дзяцкі, прыхо-дзіць дзёцкі... Асабіла шмат студэ-нтаў перад экзаменам да нас пры-

— Я ведаю, што Вы задумалі рэстаўраваць касцёл... — Так. Дакладней, дзе касцёл.

Матэрыялы ўжо ўсе закуплены, і з ліпеня мы пачылі работу. Будзе зме-няцца ўся дакоўка, кошы будзе на-ноўную вопратку. Але ж у рэстаўра-цы касцёла я бачу абнаўленне не толькі духоўнага храма, але і храма культуры, адраджэння, храма спа-кою. Ужо зараз у Дольным касцёле мы маем залы, дзе праходзіць вы-става мастакоў, канцэрты дзяцей і моладзі. Да нас прыязджаюць вы-ступачыя вядомыя калектывы з Зака-ду. Маю і свой тэатр — тэатр «Зіч». Планую зрабіць арганічную музыку, културу, кабы, ступілі з часоў-мі. Касцёл, у звычайным, пачынае быць адзіным збудаваннем, каб усе, хто хо-дзі, маглі прыйсці і духоўна адпачы-нуць. Наш кошы адзіны дзень і туд. Людзі халю і ідуць: прыходзіць і старыя, і маладыя дзяцкі, прыхо-дзіць дзёцкі... Асабіла шмат студэ-нтаў перад экзаменам да нас пры-

— Я ведаю, што Вы задумалі рэстаўраваць касцёл... — Так. Дакладней, дзе касцёл.

Матэрыялы ўжо ўсе закуплены, і з ліпеня мы пачылі работу. Будзе зме-няцца ўся дакоўка, кошы будзе на-ноўную вопратку. Але ж у рэстаўра-цы касцёла я бачу абнаўленне не толькі духоўнага храма, але і храма культуры, адраджэння, храма спа-кою. Ужо зараз у Дольным касцёле мы маем залы, дзе праходзіць вы-става мастакоў, канцэрты дзяцей і моладзі. Да нас прыязджаюць вы-ступачыя вядомыя калектывы з Зака-ду. Маю і свой тэатр — тэатр «Зіч». Планую зрабіць арганічную музыку, културу, кабы, ступілі з часоў-мі. Касцёл, у звычайным, пачынае быць адзіным збудаваннем, каб усе, хто хо-дзі, маглі прыйсці і духоўна адпачы-нуць. Наш кошы адзіны дзень і туд. Людзі халю і ідуць: прыходзіць і старыя, і маладыя дзяцкі, прыхо-дзіць дзёцкі... Асабіла шмат студэ-нтаў перад экзаменам да нас пры-

— Я ведаю, што Вы задумалі рэстаўраваць касцёл... — Так. Дакладней, дзе касцёл.

Матэрыялы ўжо ўсе закуплены, і з ліпеня мы пачылі работу. Будзе зме-няцца ўся дакоўка, кошы будзе на-ноўную вопратку. Але ж у рэстаўра-цы касцёла я бачу абнаўленне не толькі духоўнага храма, але і храма культуры, адраджэння, храма спа-кою. Ужо зараз у Дольным касцёле мы маем залы, дзе праходзіць вы-става мастакоў, канцэрты дзяцей і моладзі. Да нас прыязджаюць вы-ступачыя вядомыя калектывы з Зака-ду. Маю і свой тэатр — тэатр «Зіч». Планую зрабіць арганічную музыку, културу, кабы, ступілі з часоў-мі. Касцёл, у звычайным, пачынае быць адзіным збудаваннем, каб усе, хто хо-дзі, маглі прыйсці і духоўна адпачы-нуць. Наш кошы адзіны дзень і туд. Людзі халю і ідуць: прыходзіць і старыя, і маладыя дзяцкі, прыхо-дзіць дзёцкі... Асабіла шмат студэ-нтаў перад экзаменам да нас пры-

— Я ведаю, што Вы задумалі рэстаўраваць касцёл... — Так. Дакладней, дзе касцёл.

Матэрыялы ўжо ўсе закуплены, і з ліпеня мы пачылі работу. Будзе зме-няцца ўся дакоўка, кошы будзе на-ноўную вопратку. Але ж у рэстаўра-цы касцёла я бачу абнаўленне не толькі духоўнага храма, але і храма культуры, адраджэння, храма спа-кою. Ужо зараз у Дольным касцёле мы маем залы, дзе праходзіць вы-става мастакоў, канцэрты дзяцей і моладзі. Да нас прыязджаюць вы-ступачыя вядомыя калектывы з Зака-ду. Маю і свой тэатр — тэатр «Зіч». Планую зрабіць арганічную музыку, културу, кабы, ступілі з часоў-мі. Касцёл, у звычайным, пачынае быць адзіным збудаваннем, каб усе, хто хо-дзі, маглі прыйсці і духоўна адпачы-

GEFEST АКЦЫЯНЕРНАЕ ТАВАРЫСТВА «БРЭСТГАЗААПАРАТ»: ЯКАСЦЬ, КАМФОРТНАСЦЬ, ПРЭСТЫЖ

Міхаіл ІОФЕ, генеральны дырэктар акцыянернага таварыства «Брэстгазаапарат»:

«НАШЫ ПЛІТЫ З МАРКАЙ «БРЭСТ» ПАКУЛЬ НЕ СТАЯЦЬ У АДНЫМ РАДЗЕ З «SIEMENS», «BOSCH» І «INDESIT», АЛЕ Ж МЕСЦА СЯРОД ІХ УЖО ЗАБРАНІРАВАЛІ»

Бадай, у кожнай звычайнай сям'і кухня — своеасаблівы цэнтр сямейнага жыцця. Па некалькі разоў на дзень чалавек наведвае гэты куток кватэры, дзе савай пачэснае месца займае, як ніякжа здагадацца, пліта. Значна радзей — электрычная, часцей — газавая.

Калі развіваць тэму апошняй, то ніяк нельга абйсці аднаго з «бацькоў» гэтага віды бытавой тэхнікі — некалькі гадоў таму Брэсцкага завода газавай апаратуры, цяпер — акцыянернага таварыства «Брэстгазаапарат».

У часы Савецкага Саюза брэсцкае прадпрыемства па выпуску газавых пліт было адным з манопалістаў такой спецыфічнай прадукцыі на 1/6 частцы сушы. Пліты ішлі на экспарт.

Падзеі, за якімі адбыўся распад некалькіх вялікіх краін, не змаглі значна пахінуць паліцы беларускіх вытворцаў ні на знешнім рынку, ні на ўнутраным, хоць аб'ёмы крыху прыйшліся скараціць — працэсы рыначнай адносінаў на кожным прадпрыемстве пакінулі свой адбляк.

І ўсё ж акцыянернаму таварыству «Брэстгазаапарат» сёння можна толькі па-добраму пазыціравацца, і асабліва яго кіруюнкам, якія змаглі захаваць вытворчасць у самых складаных эканамічных умовах і заставіць на плаву. Пра тое, як гэта ўдалося брэсцкім газавым апаратам, што яны збіраюцца рабіць далей, каб выжыць сёння «у кампаніі» з імпартнай бытавой тэхнікай, а пра шмат што іншае наша размова з генеральным дырэктарам АТ «Брэстгазаапарат» Міхаілам Іофем.

— Міхаіл Фадзевіч, шчыра кажучы, пасля штодзённага і шматразовага рэкламавання замежных газавых пліт такіх вядомых марак, як «Ariston», «Indesit», «Bosch», «Siemens» узнікла пытанне: а ці ёсць сёння месца на ацённым рынку брэсцкім плітам?

— Спішае вас запэўніць, што ёсць. І не толькі на ўнутраным, але і на знешнім.

Нашы пліты зараз ужо далёка не тыя, што нават некалькі гадоў таму. Іншая справа, што ім не хапае той жа рэкламы, на якую іншаземныя вытворцы бытавой тэхнікі грошай не схадуць.

Наколькі я ведаю, група Меліні, якая займаецца распаўсюджваннем італьянскай белай бытавой тэхнікі Indesit, Ariston, толькі ў гэтым годзе на рэкламную дзейнасць патраціла каля 30 мільёнаў долараў. Як вынік, яны змаглі заваяваць рынкі ў многіх краінах, у тым ліку і ў Беларусі, дзе ўжо існуюць такія рэкламныя агенты, якія ў гэтым годзе змаглі прадаць тут звыш 250 тысяч газавых пліт.

— За рэкламай, відаць, паліна стаяць і якасць адпаведнага?

— Безумоўна. Без якасці зараз нікуды, бо нават калі напачатку павялічваліся тэлевізійныя ролікі і радыё-газеты «Лірыя» вакол тавару і ўдасца знайсці вышкі, другі раз на поспех можа не разлічвацца. Як кажуць, падмануць можна толькі аднойчы.

Таму зараз мы ўшчыльна займаемся пытаннем якасці сваёй прадукцыі, хоць і да цяперашняга часу яна вызначалася надзейнасцю. Не хадзіла крыху: дызайн, большай камфортнасці і рэкламы.

— З-за чаго ваша прадпрыемства не магло канкураваць з замежнымі аналагамі.

— Па вялікаму рахунку так. Хоць яшчэ гадоў пяць таму ні аб якой канкурэнцыі і размовы не магло ісці. На сённяшні рынку імпартнай тэхнікі амаль не было. І мы з'яўляліся манопалістамі па выпуску газавых пліт, якія тады былі ў вялікім дэфіцыце. Аднак часы мяняюцца, і зараз прыходзіцца думаць, як дастойна прадставіць нашы пліты сярод горадаў вытворчасці сусветнай бытавой тэхнікі.

— Ужо маюцца пэўныя напрацы?

— Так. Сёння трэба вельмі хутка рэагаваць на патрэбы рынку, інакш можна безнадзейна адстаць ад «модалі».

Я ўжо казаў пра якасць. Магу павялічыць, што мы першыя сярод іншых прадпрыемстваў СНД таксо-га ж профілю з'явілі новую серыю пліт, якія ўжо набліжаюцца да еўрапейскага ўзроўня і могуць свабодна канкураваць з замежнымі плітамі падобнага класа, але па меншай меры.

Для прыкладу. У літве ёсць нашы дылеры, якія займаюцца рэалізацыяй не толькі брэсцкіх пліт, але і чэшскай фірмы «MORA». Дык вось, калі раней яны прадавалі іх у пра-

Міхаіл Іофэ, генеральны дырэктар акцыянернага таварыства «Брэстгазаапарат».

цэнтных адносінах да сённяшніх пачаў, каб не паўтарыцца. «Gefest» — назва што трэба, і ўсёс свет яе ведае, ніякай пакуль і не па брэсцкай газавай пліце. А для нас гэта сёння — галоўнае.

— Значыць, новай гандлёвай маркай — па сённяшнім замежным пакупнікам?

— Калі вам так хочацца сказаць, то ніхай. Але ж мы выдатна ведаем, што толькі гучыць і прыгожы назвай ніякую крыніцу не возьмем. Вельмі важным з'яўляецца ў паспяховым продажы тавару з'яўляецца яго аэстэтычнае афармленне, з-за чаго нашым плітам прыйшлося значна змяніць знешні выгляд.

Мы закліпні на Захадзе шэраг матэрыялаў, дыкуючы якім брэсцкія пліты сталі значна прыгажэйшымі. Гэта фарты эмаль, асабліва белы, розныя фарбавальнікі, пластмасы і розныя іншыя, на першы погляд, дробязь, але для пакупніка яна вельмі важная.

— Міхаіл Фадзевіч, геаграфія паставак прадукцыі акцыянернага таварыства ўжо абмялявалі. Аднак усё шмат тое ж пліты пачынаюцца з адзела з'яўляе. Ці не так?

— Наколькі я ведаю, прадаць тавар сёння часам цяжэй, чым вырабіць яго.

— Рэалізацыя прадукцыі — гэта размова асобная, але надзейна важная, бо зараз ні адно прадпрыемства не хавае пытанне, куды прадаць вырабленае. Зараз жа, перш чым выпускаць тавар з канвеера, ты павінен ведаць, адкуль яго пастаўці. Менавіта наш завод працуе па гэтым прынцыпу. Работа пад заказ дазваляе нам мець складзаны запасы не больш чым на два суткі.

Але ж нам хацелася б яшчэ больш эфектыўна працаваць на збыц, у сувязі з чым на прадпрыемстве створаны аддзел маркетингу, супрацоўнікі якога валодаюць неабходнай ініцыятывай, ведамі і жаданнем працаваць.

Пачынаючы з 1/4 квартала наступнага года мы збіраемся яшчэ раз арганізаваць аддзел маркетингу і стварыць сур'ёзную аналітычную службу.

Маркетинг, як паказвае час, — гэта цэлы шэраг накірункаў, а не толькі збыт. Канчаткова рэалізацыя — гэта, можна сказаць, фінішная прэмія. А ўвогуле размова ідзе пра вывучэнне кан'юнктуры рынку ў нейкім асобным разгледзе, аб цэнавай палітыцы ў кожным разгледзе на аснове вывучэння пакупніцкай здольнасці насельніцтва, аб'ёмаў жылывага будаўніцтва, навушасі сеткі рознічнага гандлю, а таксама створэнні фірменнага магазіна і дылерска-дыстрыб'ютарскага прадстаўніцтва.

І яшчэ вельмі важны накірунак маркетингавай службы — збор інфармацыі аб якасці нашай прадукцыі і пахаданнях пакупнікоў наоко-

выпускаемай намі прадукцыі.

Ведаецца, зваротная сувязь паміж пакупніком і заводам павінна існаваць пастаянна. Ну, і не будзем забывацца пра адпаведную рэкламную дзейнасць, без правядзення якой цяжка разлічваць на поспех у любой справе.

— Намалёваная вамі карціна рэарганізацыі маркетингавай службы мае на мдзе значнае пашырэнне межаў паставак. Не баіцеся, што аб'ёмы вытворчасці спатрэбяцца такімі, што ўсё ж жадаючых задаволіць не будзе магчыма?

— Прэзюман, што аб такім вар'янце я не думаю, бо магчымасць завода нааго большыя за сённяшнія. Пасля набывання рэспублікай самастойнасці, калі былі разарваны ляды не ўсё эканамічныя сувязі з пастаўшчыкамі і пакупнікам, нам прыйшлося прыкладна на 25 працэнтаў скараціць аб'ёмы вытворчасці. Дарэчы, іншыя савецкія прадпрыемствы, што займаліся выпускам бытавой тэхнікі, страцілі па 50 і больш працэнтаў сваёй аб'ёмаў, з-за чаго выйшлі на марналыны ўзровень работы не могуць дагэтуль. Па магчымасці, заводы ва Украіне і ў Расіі працягваюць па 2,5-4 месяцы ў год. Цяпер наоко-

нашых аб'ёмаў і асартыментам.

На канвееры зараз дзве базавыя мадэлі газавых пліт з габарытамі 600х600 і 500х500 мм. Дарэчы, апошнія больш практычныя, паколькі можа ўпісвацца ў інтэр'ер любой кухні і не будзе змяінаць пры гэтым гаспадарам. Сёння сімала можна казаць пра пашырэнне неменклатуры, паколькі раней мы выпускалі толькі адну базавую мадэль.

Дык вось, на базе двух мадэляў асвоена каля 10 мадыфікацый пліт з рознай ступенню камфортнасці. Ёсць самыя танныя пліты, якія па сваёй канструкцыі даволі простыя (так робіцца на Захадзе), а ёсць больш складаныя — з электрааспальваннем, грелым у духоўцы, матор-редуктарам.

А ўвогуле на базе названых мадэляў пліт можна вырабіць больш за 1000 мадыфікацый.

— Як альтэрнатыўнае газавай не плануецца выпуск электрапліт?

— Чаму ж? Па нашых прыкдаках, з другога квартала наступнага года з канвеера завода будзе сходаць некалькі мадыфікацый электрапліт.

— З практычнага пункту гледжання, якую пліту лепш мець на кухні?

— Адаптацыя і не скажам, Камусці падобнага газавая, але пасля яе выкарыстання ўтвараюцца прадукты гарэння, таму кухню звычайна пажадана правентываваць. А нехта аддае перавагу электрапліце, хоць яна і доўга разгараецца.

Аднак часам не ўсё залежыць толькі ад жадання наасваляў. Па сучасных нормах, у 9-павярховых і вышэй дамах павінны быць устаноўлены толькі электрапліты. Гэта робіцца ў мэтах бяспекі.

— Міхаіл Фадзевіч, многія прадпрыемствы акрамя асноўнай прадукцыі выпускаюць пабочную. Зноў жа для пашырэння асартымента і прыцягнення да сябе як мага больш пакупнікоў?

— У гэтым плане ў нас усё ў парадку. АТ «Брэстгазаапарат» займаецца яшчэ вытворчасцю мікрахвалевай печы, эмальванага посуду, паветраапышчальнікаў для кухні.

Некалькі месяцаў таму мы разам з нашымі екацярыбургскімі калегамі з сумеснага прадпрыемства «Тытан-Брэст» распрацавалі і сёння выпускаем мікрахвалевай печы «Combi», якая прыкладна на 30 працэнтаў менш металаёмкая за папярэднюю. Гэта печ мае дысплей, дзе ў мультыплікацый адлюстраваны ўсе працэсы, што адбываюцца ўнутры печы. Яна мае добрую сістэму кіравання і захоўвае аб'ём работнай камеры, дзе свабодна змяшчаецца 3-літровы спіт. Пры кансервацы прадукцыі гэта вельмі важна. Да таго ж нельга мець грыль, а гэта значыць, што ежу можна не толькі разгараваць, але і проста гатаваць.

СВЧ «Combi» па сваёй дызайну іным не адрозніваецца ад заходніх ці японскіх аналагаў. Праўда, каб запусціць не ў серыйную вытворчасць, нам для падрыхтоўкі вытворчасці неабходна каля 700 ты-

сяч амерыканскіх долараў ці інвэ-

сты, эквівалентныя гэтай суме. Зараз мы займаемся пошукам грошай і спадзяемся, адзін з наступных годзе такую печ паставіць на канвеер.

Яшчэ адзін з накірункаў выпуску СВЧ — мікрахвалевай печы для прамысловых мэтаў: розных лабараторый, стаматалагічных кабінетаў, навукова-даследчых інстытутаў.

Ці ведаеце вы, што ў прамысловой мікрахвалевай печы пры магутнасці 0,6 кВт з дапамогай толькі аднаго магнітрона можна атрымаць тэмпературу ў тыглі звыш 1200°C? Пры такіх градусах метал можна плавіць. Для дасягнення такой тэмпературы патрэбна ўсяго толькі некалькі дзесяткаў хвілін.

У свой час такія печы паставіліся нам з-за мяжы, у асноўным са Швейцарыі і ІІША. І кошт такіх пакупак быў даволі ўнушальны — ад 25 тысяч \$ і вышэй.

Сёння ж на базе гэтай бытавой печы, пры ўмове абсталявання яе некаторымі прыладамі і дапаможнымі матэрыяламі, мы можам выпускаць печі як мінімум у два разы таннейшым.

Спадзяюся, што такая прадукцыя знойдзе свайго пакупніка. Зараз ужо праводзіцца маркетингавая даследаванне.

Што датычыцца выпуску СВЧ, то ў гэтай справе мы ўжо не навічкі. З заводаў канвеера сышло ўжо звыш 5 тысяч печей, але дызайн і параметры іх вышлілі жадаць лепшага.

— Міхаіл Фадзевіч, будзем спадзявацца, што ўсё, што вы пажадалі, стане ў хуткім часе рэальнасцю. А пакуль з'явілася пытанне наоко тавару, як гэта акцыянернаму таварыству «Брэстгазаапарат» ўдалося ўтрымацца ў лодцы на хвалі рыначнай эканомікі. Многія аналагічныя прадпрыемствы і рэспублікі, і краіны СНД зашлі ў тупік. Ка-жучы, што вас выратавала друж-ба з расійскім акцыянерным таварыствам «Газпром», у якога зараз знаходзіцца кантрольны пакет акцый вашага прадпрыемства.

— Сапраўды, вы маеце рацыю. Тое, што мы працуем у сістэме РАС «Газпром», выратавала нас ад розных нечаканасцей і каталізмаў дэзэсу з 1992-га па 1996 г., хоць агульны стах завода ў гэтай сістэме адлічваецца з 1965 года. «Газпром» мае 51 працэнт нашых акцый. Але створаны ён не за кошт продажу ў Расію ці прывянення нашай маёмасці, хоць такі варыянт мог і быць. «Газпром» унёс свае інвестыцыі за кошт стварэння тут вытворчасці краўня агульным коштам 33 мільёнаў долараў. Дарэчы, на сённяшні дзень гэта лепшая вытворчасць ачаговых газавых краўняў у Еўропе. Дадам, што закуп «Газпромам» для АТ «Брэстгазаапарат» найноўшага абсталявання і створэнне акцыянернага таварыства — гэта тыповы і, галоўнае, абавязаны прыклад інтэграцыі з Расіяй.

— Пра іншае абсталяванне, якое ёсць на заводзе, можна сказаць як пра сучаснае?

— На жаль, не. Асноўнае абсталяванне, акрамя эмаль-цэха, экануецца звыш 17 гадоў. У кожным цэку патрэбна шмат чаго змяніць. Прывяду некаторыя лічбы: з 609 адзінак абсталявання 358 цэлакам амартызаваныя.

За апошнія 8 гадоў, лічыце, не было сур'ёзнага абнаўлення, за выключэннем крававага цэха, аб якім я ўжо казаў.

Таму заводу неабходна радыкальнае тэхнічнае пераўзбраенне, для чаго трэба дэсць 40 мільёнаў нямецкіх марак. Прама скажам, неацэняемая мара...

— Застаецца толькі развесці рукамі ці ўсё ж пашукаць нейкае выйсце. Увогуле, вы верыце ў нешта лепшае, светлей?

— Калі шчыра, то без веры ў будучае амаль немагчыма працаваць.

З 1997 года мы пачынаем інвестыцыйную работу, спадзяемся атрымаць кредиты ў памеры 5 мільярд долараў ІІША.

Знаёме можа падацца, што ў нас усё добра. Пагадзіцеся, запэўніваючы перад РАС «Газпром», спраўна плаціць падаткі, якія маглі б быць і больш мяккімі, свечасова разлічваецца за энерганоснасці, выплачвае зарплату больш

Будынак упралёння АТ «Брэстгазаапарат». Асноўныя паказчыкі вытворча-гаспадарчай дзейнасці АТ «Брэстгазаапарат» за 11 мес. 1996 г.

№	Назва паказчыка	Адз. вым.	1996 г. 11 мес.
1.	Таварная прадукцыя ў супастаўных цэнах	млн. р.	458,419
2.	Тэмп росту таварнай прадукцыі ў супастаўных цэнах	прац.	100,1
3.	у т. л. за ІІІ квартал	прац.	128,3
4.	Пліты газавыя 4-гарэлачныя	тыс. шт.	343,6
4.1	Адгружана па рэгіёнах:	тыс. шт.	
4.2	у Рэспубліку Беларусь	-»-	130,6 (38%)
4.3	у Расійскую Федэрацыю	-»-	182,1 (53%)
4.4	ва Украіну	-»-	13,7 (4%)
4.5	у Латвію	-»-	6,8 (2%)
4.6	у іншыя краіны СНД	-»-	10,4 (3%)
5.	Балансавы прыбытак за 10 мес.	млн. руб.	90,160
6.	Усяго ўплачана падаткаў і непадатковых плацяжоў за 10 мес.	-»-	73,373

Асноўныя дылеры АТ «Брэстгазаапарат»

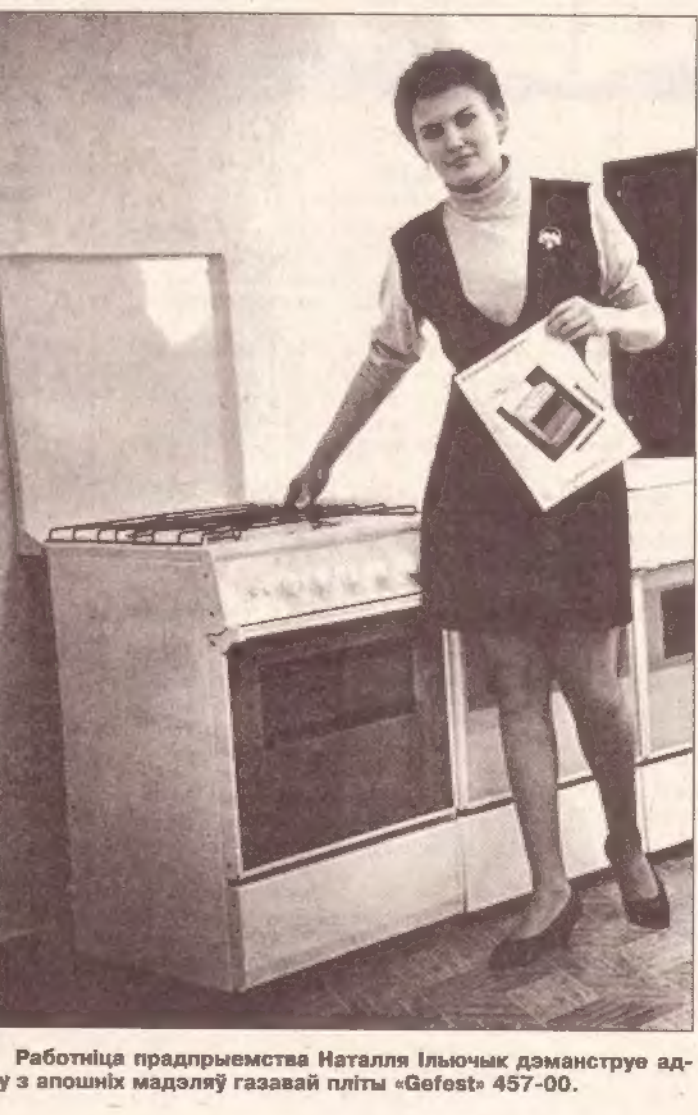
1. АТ «Седзін-Маркет», г. Краснадар
2. Кааператывы «Прамень», г. Іванава
3. ТПФ «Пряммакет», г. Перм
4. АТЗТ «Дзета», г. Шаўляй
5. ЗАТ «Дуіныя Протайскі», г. Каўнас
6. АТ «Валагдааэлаз», г. Валагда
7. ВКФ «Аўра», г. Самара
8. ДП «Масгэз», г. Масква
9. ТАА «Сінт», г. Кіеў
10. МЧП «Бесей», г. Алматы
11. МП «Тытан», г. Екацярынбург
12. Белгандальімпэк, г. Мінск
13. «Газамплектлімпэк», г. Масква ДАТ РАТ «Газпром», Рэалізуе да 20 працэнтаў ад выпускаемых пліт.

Новая распрацоўка СП «Тытан-Брэст» — мікрахвалевае печ «Combi».

У фірменным магазіне завода, які адкрыты ў Брэсце, можна купіць любую прадукцыю АТ «Брэстгазаапарат», асноўная з якой — сучасныя газавыя пліты.

Рабітніца прадпрыемства Наталля Ільчык дэманструе адну з апошніх мадэляў газавай пліты «Gefest» 457-00.

Начальнік брэсцкай спецыялізаванай вытворчасці Станіслаў Камалаў і дырэктар расійскага філіяла сумеснага прадпрыемства «Тытан-Брэст» Юген Сакалоўскі аглядаюць новую мадэль мікрахвалевай печы.

На заводзе пры дапамозе сістэмы аўтаматычнага праектавання (САПР) распрацоўваюцца канструктарская дакументацыя, дызайн, колер, мадэль будучай прадукцыі. Канструктар Аляксандр Катэла і інжынер-канструктар Ірына Саўчук сочаць за выхадом чарцяжа.

АТ «БРЭСТГАЗААПАРАТ»

□ АТ «Брэстгазаапарат» — адно з буйных у Еўропе прадпрыемстваў па выпуску бытавых газавых пліт.

□ Штогод з канвеера прадпрыемства сходаць звыш 380 тысяч высокакамп'ютарызаваных чатырохгарэлачных і больш за 200 тысяч настольных і турыстычных газавых пліт розных мадыфікацый.

□ АТ «Брэстгазаапарат» вырабляе таксама мікрахвалевае печы, эмальваныя посуд і іншую прадукцыю.

□ Высокая якасць прадукцыі заснавана на прымяненні сучаснай тэхналогіі і абсталявання, якія пастаянна ўдаконалаюцца і абнаўляюцца.

□ Аўтаматызацыя большай часткі вытворчых працэсаў, прымяненне камп'ютарнай тэхнікі дазваляе падтрымліваць найбольш высокі срод прадпрыемстваў СНД тэхнічны ўзровень прадукцыі і адпаведнасць яе еўрапейскім нормам.

□ Прадпрыемства пастаянна працуе над паліпшэннем дызайну вырабаў і іх спажываеўчых уласцівасцей.

Мы ўпэўнены, што наша прадукцыя задавоіць пакупніка.

Наш адрас: Рэспубліка Беларусь, 224663 г. Брэст, вул. Арджанікідзе, 22.
Тэлекс: 229114 Робат.
Факс: (8-0162) 26-21-94.
Тэл.: (8-0162) 26-51-90.

JOINT-STOCK COMPANY BREST GAS APPLIANCE

□ Joint-Stock Company Brest gas appliance — is one of the biggest producers of domestic cookers in Europe.

□ The annual production output of Joint-Stock Company Brest gas appliance is over 380 high quality gas cookers with 4 burners and more than 200 thousand table and portable tourist-version cookers.

□ The plant also produces microwave ovens, enamel kitchenware and lots of other things.

□ The definitive features of our products are based on the concepts geared to consumer needs with regard to modern technologies that are being constantly updated.

□ The automation of production processes and the use of modern computer technology help to maintain high technological level to compare with other producers in the CIS in conformity with European standards.

□ The design and performance of our appliances have been permanently improved.

We are sure that our customers will enjoy our products.
Joint-Stock Company Brest gas appliance
Ordzhonikidze str. 22,
224663 Brest, Belarus
Tel.: (7-0162) 265190,
telex: 229114 robot su, fax: (7-0162) 262194.

Клімавіцкі лікёра-гарэлачны завод: гарэлка — таксама прадукт, таму павінна быць вышэйшай якасці

Міхаіл БЕЛАВУСАЎ, дырэктар Клімавіцкага лікёра-гарэлачнага завода:

«ДЛЯ НАШАГА ПРАДПРЫЕМСТВА ГАЛОЎНАЕ — МАРКА ФІРМЫ І ПАТРЭБЫ ЛЮДЗЕЙ»

Ад гарэлкі нам нікуды не дзецца. Можна казаць пра яе шкоду, сцвярджаючы, што без чаркі не вырашчыць амаль ніводнага п'яніцы, але факт застаецца фактам — спіртныя напоі з'яўляюцца неад'емнай часткай развіцця і багатай крыніцы паступлення грошай у бюджэт. Пра Міхаіла Трыфанавіча БЕЛАВУСАЎ, дырэктара Клімавіцкага лікёра-гарэлачнага завода — мне казалі так: капітан у моры гарэлкі не праведзе. Калі ж морам гарэлкі больш-менш усё зразумела, то накіт капітана ўзнікла неразуменне. У адказ пачуў: пагутарыш — сам зразумееш. Я і скарытаўся парадзі.

— Міхаіл Трыфанавіч, гарэлка з Клімавіч набыла папулярнасць парэальна і на міжнародным узроўні. Раней перавагу аддавалі сталічным напоям. Што ў першую чаргу паспрыяла поспеху вашага прадпрыемства, якое знаходзіцца ў невялікім периферыйным гарадку?

— Найперш, дзякуючы трэба сказаць майму папярэдніку Патоцкаму Уладзіміру Філіпавічу. Менавіта ён пачаў на заводзе навадзіць парадок. На халь, на пасадзе прабыў усяго дзевяць гадоў. Захварэў і ў хуткім часе памёр. Я кірую заводам 16 гадоў. Памятаю гарбачоўска-гаспадарчым атыяка-гольну кампанію, калі пачалі руйнаваць вытворчасць нашага профілю. Мне таксама «выкручвалі рукі». Але не паддаўся. Завод пачаў выпускаць безалкагольныя катэлі, гаспадарчым спосабам павышэння кандэтаркі цэх. І толькі гэтым чынам некай адбіліся. Калі шчыра, на ўсе тагачасныя глупствы кіраўніцтва краіны я даваў тры гады. Памыліўся на некалькі месяцаў. Усё яраўналася «на кругі свае» нават раней. Тым жа, хто выкручвалі рукі, пасля дзякавалі: малайчына, што захавалі прадпрыемства.

— А што сабой уяўляе вытворчасць магутнасці завода?

— Калі можна так сказаць, сёння мы працуем на натуральнай гаспадарцы. У адмысловым цэху са спірту-сырцу робяць рафінат. Там жа ідзе выраб гарэлкі і ў розныя. У вінным цэху пастаянна вырабляюць горка настойкі. Захавалі мы і кандэтарскі цэх, ха-

ця збыт прадукцыі даволі абмежаваны. У людзей няма грошай на печыва і астаціны прысмакі. Пабудавалі цэх па выбару поліэтыленавых акрынак, хаця дазволіў таксама было вельмі цэнка атрымаць. У спецыяльным цэху шыём вяртатку для сваіх работнікаў. Ёсць і ўласная аўтабаса на 100 адзінак. Калі б не мелі яе, то працавалі б на чужую транспартную арганізацыю.

— Колькі людзей на заводзе і якая зарплата ў іх?

— Тут, у Клімавічах, — 620 чалавек. І яшчэ 110 — у філіялах, які знаходзіцца ў Касцюковічах. Што датычыцца заробку, то для прадпрыемства, якое так паліўнае бюджэт, даволі невялікі — недзе 1 мільён 200 тысяч. Цяпер вельмі дарагія спірт і гаруча-змазачныя матэрыялы, таму рэнтабельнасць складае 10—15 працэнтаў.

— Ужо не адзін год на беларускіх прадпрыемствах, ды і ў іншых рэспубліках была СССР сітуацыя вельмі складаная. Вы ж не толькі трымаецеся на плаву, але і дасягаеце вялікіх поспехаў. Падзяліцеся секрэтамі. Тым больш, што зараз з'явілася мноства фірмаў і фірмачак, якія таксама выпускаюць гарэлку...

— Думаю, многія ведаюць, што прадукцыя Клімавіцкага лікёра-гарэлачнага завода адзначана не адным медалём, міжнароднымі дыпламамі. Галоўная прычына ў тым, што мы вельмі грунтоўна працуем над тэхналогіяй. Маём адно аўтарскае пасведчэнне, патэнт. Напрыклад, пачынаем працаваць над новым відам гарэлкі. Даводзім яе да п'яўнай кандыцыі. Перапрацаваем усё паказчыкі. Шмат якіх відаў нашай прадукцыі адравадаюць міжнародным стандартам, а то і вышэй. Ведаю, секреты прыгатавання напояў вы даваць не збіраеся. Многае залежыць ад сыравіны, тэхналогіі прыгатавання гарэлкі, яе чысткі, вады. Гэта вельмі тонкі працэс. І моцна памыліцца той, хто лічыць, што, каб прыгатаваць гарэлку дастаткова разабавіць спірт вады. А да з'яўлення напоя завадзкім стаўлюцца вельмі адмоўна. Бо яны наўрад ці калі дасягнуць добрай якасці. Там мае месца спрощэння тэхналогія, нікі ўзровень спецыялістаў. У нашых

распрацоўках удзельнічае галоўны інжынер, начальнік цэха разліву, загадчык лабараторыі і ваш пажарны слуга.

— Асабіста мне раней даводзілася ўжываць толькі белую «Рускую» гарэлку з Клімавіч. Якія маркі гарэлкі і настоёк яшчэ выпускаеце? І асабіста вы якому са сваіх напояў аддаеце перавагу?

— Мне вельмі падабаецца наш апошні прадукт — «Залатая карона». Яна прыгатавана на спірце «Экстра» і змякчанай вады, якая праходзіць апрацоўку слабым электронным полем. Добрай якасці бальзам «Клімавіч». У яго састаў уваходзяць 23 найменш левых траў, плоду і вострых прыпраў. Дабавляюцца мед і каньяк. Бальзам выдзіраць солі жалізнага металу і дэнаатурат з арганізма чалавека. У хуткім часе

павінны атрымаць з Францыі вельмі прыстойныя, арыгінальныя керамічныя бутэлькі. Гарэлка «Стараславянская», напрыклад, прыгатавана на спірце вышэйшай якасці з выкарыстаннем нетрадыцыйнага сарбента для вытворчасці гарэлкі. Узаагараджана залатой медалём. На III міжнароднай выставе «Бістро-94» атрымала бронзавы медаль гарэлка «Клімавіцкая арыгінальная». Усяго ж наш завод выпускае ажно 8 розных відаў гарэлкі. Да таго ж настойкі. Возьмем для прыкладу горкую настойку «Беларуская духмяная». Яна прыгатавана на морска рабін і настоях святаніку, чабару, лафанту, з дабаўленнем цукровага сіропу і лімоннай кіслаты. Цыкавы рэцэпт настойкі «Восеньскі». На спірце з дабаўленнем настоёў хрэну, пятрышкі, кропу, фасолі і насення агурку.

— Ніколі нават не ўяўляў, што і з гэтай агародніны можна вырабіць спіртныя напоі. А ці не прасцей займацца выпускам толькі аднаго віду?

— Яно, можа, і прасцей. Але ж мы павінны думаць пра спажывацтва. Сёння ён выпіў «Залатую карону», зутра захоча паласавацца бальзамам, таму над вартымі тэрма тэрма пастаянна працаваць. Для нашага прадпрыемства галоўнае — марка фірмы і патрэбы людзей. Таму і стаўлюцца скаптычна да заводзікаў, якія выпускаюць псеўдагарэлку. Я б іх проста пазачынуў, каб не атручвалі людзей і не павалі сыравіну. У нас было пяць лікёра-гарэлачных заводаў і каля дзесяці вінных. Але мы цалкам забяспечвалі патрэбы Беларусі. І нават пастаўлялі тавары за мяжу.

— А можа прычына такога стану ў пашырэнні п'яніцтва? На маю думку, цяпер людзі пачалі піць нашым болей.

— Не, колькасць спажываемых спіртных напояў на душу насельніцтва не змяняецца. П'яніца акрамя будзе піць любы дэнаатурат. Таму столькі атручэнняў спіртным. Прыстойнік ж чалавек хоча выпіць і некага пачаставаць добрай гарэлкай.

— У Беларусі мала добрых вінаў. Яны ў большасці прывазныя. Можна, на Клімавіцкім заводзе збіраюцца ўзяцца і за іх выпуск?

— Раней займаліся і гэтым. Калі ж разваліўся Савецкі Саюз і не стала адзінай грашовай адзінкі, мы вымушаны былі спыніць вытворчасць. Цяпер зноў яе аднавілі. Маём няпоўныя сувязі з Мадэравай, адкуль паступаюць мадэра і партвейн.

— Цяжка сёння жыць. Даводзіцца перабівацца ад зарплат да авансу. Гэта пры ўмове, што мы спэцыяльна выплываюць. Мала хто ўжо спадзяецца атрымаць жылё. Баюся, і ў нас у сацыяльнай сферы не ўсё ладыцца.

— Чаму ж так песімістычна? На сённяшні дзень мы не скарацілі ніводнага чалавека. Надаваецца, колькасць працаўнікоў павялічваецца. Год таму здалі адзін дом, сёння — другі. Дарчы, усё пэўнае карыстаюцца тымі ж дабротамі, што і работнікі прад-

прыемства. Маём свой стамацалачны кабінет, медпункт, добрую водападчыніцу. Не трэба ехаць у санаторыі. У лясніцыцы ў нас і сауна, і басейн, і падводны масаж, цыркулярны душ і мноства ваннаў. Мы закупляем адмысловыя экстракты. Усе памешканні, між іншым, пабудаваны сваімі рукамі.

— Агульнавядома, што на прадпрыемствах, асабліва дзяржаўных, няма грошай. Не могуць разлічыцца нават са сваімі работнікамі. Ці не ўнікае праблема з плацэжамі?

— Вялікія праблемы. Толькі гандлёвая сетка вінавата нам 270 мільярд.

— Напоўна, галоўны ваш партнёр — дзяржаўныя ўстановы. Можна, усё ж выйдзе супрацьстаяць з камерсантамі? Яны ж маюць грошы.

— Так, у асноўным працуем з дзяржаўнай. А наокант камерцыйных фірмаў у нашых кабінетах ёсць горкі вопыт. Нейкае ТАА атрымлівае прадукцыю, а назаўтра знікае. Шукай ветру ў полі. Тым больш, наш тавар карыстаецца вялікім попытам і ў дзяржаўнай сетцы.

— Ці выкарыстоўваеце бар-тэр?

— Чаму ж не? Калі арганізацыя мае ліцэнзію на гандаль спіртным, я нам узаемна прапануючы ма-зут, мы заўсёды пагодзімся. Нават выгада, бо грошы не трэба пераганяць праз банк.

— Разумею, што дырэктару некае не ў руцэ некага вылучаць са сваіх падначаленых. Тым не менш, ці ёсць тыя, на каго можна спадзявацца ў першую чаргу?

— У большасці нашы людзі вельмі добрыя работнікі. Такія дэталі: за гэты год я аб'явіў усяго

тры вымовы. Адначасу работу Галіны Васільевы Асмаловскай — начальніцы цэха разліву, Веры Рыгоравы Івановай — загадчыцы лабараторыі, галоўнага бухгалтара Падарабед Галіны Аляксандраўны.

— Усяго тры вымовы? У вас жа, як бы гэта мільярд сказаць, небяспечная вытворчасць. Вельмі спэцыяльна для ама-тараў «заліць за кайнер».

— Праблем ніякіх няма. Людзі ў нас адказныя. Ды і разумеюць, што пры першым жа такім парушэнні страціць работу.

— Міхаіл Трыфанавіч, зразумела, грошай ад вашага за-вода ў бюджэт ідзе шмат. Але ці не магло б вы назваць канкрэтныя лічбы?

— У сярэднім у месяц 110 мільярд рублёў. Часам даходзіць да 140. Спіртныя напоі — адна з крыніц паступлення сродкаў у бюджэт. Уявіце, якія страты панёс дзяржава падчас гарбачоўска-лі-гачоўскай антыгарэлачнай кампаніі! Яшчэ з часоў Пятра I іонавала дзяржаўная манопалія на спіртное, і дзяржава мела моцную падтрымку.

— Раскажыце крыху пра свабоду.

— Сам я мясцова. Скончыў школу. Пяць з паловай гадоў адслужыў на флоте...

— Цяпер разумею, чаму некаторыя вас называюць капітанам...

— Пасля службы працаваў то-карэм, механікам, начальнікам цэха, намеснікам дырэктара кам-біната будматэрыялаў. Дырэктар лікёра-гарэлачнага завода за-прасіў намесніка сюды. Доўга ўпартаўся. Ды дзе там! Раней я рабілася: не ўмеў — навушны, не хочаў — прымушым. Паралель-

на скончыў Індустрыяльны тэхні-кум, пасля — політэхнічны інсты-тут і вышэйшую партыйную шко-лу.

— Як вы ацэньваеце сё-няшнюю палітычную сітуацыю ў Беларусі?

— Трэба, каб рэспублікай кіра-ваў адзін чалавек. Калі ж кожны па-свойму пачне каманда даваць, нічога не атрымаецца. Вось у сям'і. Жыве бацька з сынамі. Тая жэніцца, заводзіць дзяцей. Усё супольна, разам. Варта старому памёрці, як пачынаецца дзяньбала. А з ёй і клопаты. Патрэбен адзін гаспадар.

— Але чалавеку ўласціва па-мыляцца...

— Так. Таму патрэбны добрыя памочнікі, аднадумцы, якія клапа-ціліся б аб краіне. Крыўдна за дзяржаву. А некалі Беларусь бы-ла ледзь не самай моцнай рэспуб-лікай СССР. Я ж на заводзе адзін таксама не спраўляюся. Га-лоўны інжынер адказвае за тэхні-чную частку, адзін намеснік — за збыт, другі — за эканомію. Але краўнік на заводзе адзін...

— І апошняе пытанне. Стан-дартнае, банальнае, але неаб-ходнае — пра планы на буду-шчыя.

— І далей будзем удасканаль-ваць вытворчасць, тэхналогію. У хуткім часе пачынаем будаваць лі-кёра-гарэлачны завод, каб не пера-рабляліся сувязі з Мадэравай. Работа з віном перспектыўная. На яго цэны свабодныя. Дарчы, яно будзе вяднаграднае, а не пла-дова-ягаднае, як у нас, на ро-дзіне, «чарніла». Бутэлка яго бу-дзе каштаваць прыкладна 15-16 тысяч.

— Паспэхайце вам.

Гутарыў Міхаіл ТАЛОЧКА.

ЖЫРМАНЫ

ШТОТЫДНЁВЫ РЕКЛАМНЫ ВЫПУСК

№ 48 (67)

ТЕАТР «ВОЛЬНАЯ СЦЕНА»

27 снежня

«Паваліўся нехта»

28 снежня

Прэм'ера «Макбет»

29 снежня

Прэм'ера «Заложніца каханьня»

Пачатак спектакляў у 19 гадзін.

Тэл. для давадак 234-60-08.

ПКП «КомНергВест» ООО

пакідаюцца.

Прэтынзі прымаюцца

у тэрмін 2-х месяцаў.

Тэлефон

8-0172 10 12 89.

Тэл. для давадак 234-60-08.

Тэл. для давадак 234-60-08.

ПРАДАЕЦЦА

■ Кватэра 3-пакіавае ў цэнтры в. Ельня, 5 км ад г. Браслава Віцебскага вобл. Тэл. 26-7-48.

■ Відэаплер «Ташыба», баяна «Масква», цэгла спікатная (цана па дамоўленасці).

Слонімскага раён. Тэл. (8-01562) 91-3-60.

■ Жылы дом 7х14 у Івянцы Валожынскага раёна. Тэл. 41-6-03.

■ Дом з гаспадарчым пабудовамі, 5 км ад возера Мадзел. Тэл. (255) 2-41-53 з 17 гадзін.

■ Дом з прысядзінным участкам і гаспадарчым пабудовамі. Звартацца: пас. Астрыно Шуміцкага раёна. Тэл. 30-4-44.

■ Дом з гаспадарчым пабудовамі ў в. Куркул Мядзельскага раёна. Тэл. 58-9-79.

■ Дом, можна пад зноў, альбо мянню на «Масквін» ці «Жыгу» ў в. Акцёрскага Віцебскага раёна. Тэл. у Уздзе 32-4-18. Валерыя.

Аўтамабілі

■ Аўтамабіль «ВАЗ-2102» 1981 г. в., на хадзе — 700 долараў. г. Лунынец, тэл. 9-76-03.

■ Мотабік «МТЗ», прычэп, плуг. г. Сморгонь. Тэл. 3-69-25.

■ Распыляльнік на «Мерседэс» альбо мянню на з/чэстай да «Жыгуль» з/чэстай да «Масквін» лабо-вое шкло, карбюратор, стартер, трамплер і інш.; радыётар вадзяны да «ГАЗ-52» (новы) альбо мянню на 2 колы да «Жыгуль»; генератар для міні-электрастанцыі, альбо мянню на рызнік Р-13.

г. Стоўбцы, тэл. (8-217) 5-23-55.

■ «Фольксваген-Гольф» 1, ава-рыіны на з/чэстай, 1984 г. в. Тэл. у Лагойску (8-274) 51-0-83.

■ Праздніца крылы і тэнт аўтамабілі «УАЗ»; матацыкл «МТ», тэнт.

Звартацца: г. Салігорск, в. Чыжэвічы, пас. Шахцёрск, 13. Це-савец В. Ц.

■ «ВАЗ-21061» 1989 г. в., бажа-вы, растаможаны, зняты з ўліку ў г. Скідалі. Тэл.: 8-22-99-67-38; 8-22-99-57-45.

«ВАЗ-21011» 1975 г. в., тан-на, у г. Міёры.

Тэл. (8-252) — 2-10-92.

■ Грузавік «ГАЗ-52-ОН», 1985 г. в., у добрым стане. Тэл. у г. Капылі 50-4-66.

■ Ружоў ІК-43М, двухстволь-нае, 12-га калібру, чэхол, патранташ у добрым стане. Тэл. (8-256) 3-52-05.

■ Люстра Чыжэўскага, далама-гае пры ляміні. Тэл. у Івянцы (8-272) 51-1-33 ве-чарам.

■ Матацыкл «Днепр МТ-36-10» у добрым стане, драбяр 9 тыс. км, 150 долараў.

Тэл. у Камарове 58-9-79.

■ Лёс аплываны на дом 10х12, вокны венскія, блок фундамент-ныя. Тэл. у г. п. Карэлічы 2-19-56, 2-20-82.

■ Машына для вытворчасці бло-каў і цагля. г. Мінск, тэл. 266-98-91.

■ Аўтамабіль «Таврыя» 1995 г. в., драбяр 9 тыс. км. Званіць ве-чарам і па выхадных у Мазыр. Тэл. 2-45-43.

Стереамагнітафон катушачны

«Сатурн» на запчасткі, з катушкамі, 20 долараў.

Старадарожскі раён, в. Церабу-ты. Тэл. 56-7-53.

■ Тэлевізар «Гарызонт-206» на запчасткі, 500 тыс. руб. Звартацца: Бярэзінскі раён, тэл. 57-3-01.

■ Зруб 6,5х6,5 у Докшыцкім ра-ёне, в. Гарэлава. Тэл. для давадак 22-1-51 у Дзяржаўным раёне, в. Грычаны.

■ Аўтамабіль «ГАЗ-24», 1978 г. в. Тэл. у Мінску 266-98-91.

■ Рухавік ЗАЗ-968 М, КПД, дыскі колаў, павосі, амаматызатары ў г. Міёры. Тэл. (8-252) 2-91-61 пасля 19 гадзін.

■ «Масквін-412» 1975 г. в. у до-брым тэхнічным стане, 500 долараў. Тэл. у Калінінграду (8-2345) 57-3-53.

■ «ВАЗ-21011», 1978 г. в. — 1300 долараў. Тэл. у г. Мазы 8-215 (23-5-97).

АСАБІСТАЕ ЖЫЦЦЕ

Аб. 234. Буду рада знаёмства з сур'ёзным мужчынам ва ўзросце да 55 гадоў. Пра сябе: 48/164, увада, дзевяць жыццёў, маю даўжакі кватэру. Жыву ў раз-вядзеным доме.

Аб. 235. Двое ваеннаслужач-ных: Валерыя ў 19/180, Павел — 19/183 жадаюць пазнаёміцца з прыгожымі дачушчамі. Пажадана фота.

Аб. 236. Пазнаёмлюся з жан-чынай да 45 гадоў для стварэння сям'і. Пра сябе: Стралец, 43/167/67. Жыву ў вёсцы, Беларусь.

Аб. 237. Пазнаёмлюся з муж-чынам да 57 гадоў, не ніжэй за 170 см (Рак, Рыба, Цялец, Скар-піён). Пісаць па адрасу: 213822, г. Бабыруск, а/с 15.

Аб. 238. Пазнаёмлюся з доб-рай, чуйнай жанчынай для стварэння сям'і. Пра сябе: 38/176, Рыба, Кабан.

Віншаванні

Віншую дарагую матулю Марыну Міка-лаеву ПЛАЦУСКУЮ з Новым годам. Жа-даю доўгіх гадоў жыцця.

З павагай сын Ігар, г. Жодзіна.

Віншую з каталіцкімі Калядамі тату і ма-тулю Ядвігу Адамаўну і Тадевуша Івана-віча ПІШОЎ з в. Мазуры. Жадаю моцнага здароўя і шчасця.

Дачка Ніна.

Сардэчна віншую з днём нараджэн-ня дарагую дачку Ірыну Сямёнаўну ДЗЕШЧАНКА з г. Хойнікі. Жадаем здо-раўя, шчасця і ўсяго самага найлепшага ў жыцці.

Мама, тата.

Ад шчырага сэрца віншую дарагога му-жа, татка і дядзюлю Віктара Васільевіча РУДАКОЎСКАГА, даўцана МДЛУ, з днём нараджэння!

Жадаем моцнага здароўя, Шчасліва ўсё жыццё пражыць, Студэнтам, родным і знаёмым Святло душы сваёй дарыць.

Жонка, дзеці, ўнукі.

Сардэчна віншую дарагую сястры і ця-тэчку Юлію Міхайлаўну САМІНУ з в. Сві-рдавічы з днём нараджэння. Дзякую, шчасця табе, любя.

